

luloid". Hier doet zich zelfs het merkwaardig geval voor, dat in de uitspraak de „oi-klank" door aanpassing aan de taal in de richting van den „ui-klank" verschoven is.

Het gebruik om Grieksche of andertalige suffixen aan een woord uit een andere taal te koppelen is, evenals we reeds opmerkten, niet alleen tot den uitgang „-id(e)" beperkt.

Men behoeft b.v. slechts een willekeurig mineralogisch werk op te slaan, om te zien, dat het suffix „-iet" of „-it", in het Grieksch *-itēs*, gekoppeld is aan plaatsnamen, persoonsnamen, kleuren, enz. Enkele voorbeelden mogen dit verduidelijken: *Muskoviet*, benaming is afgeleid van *Moscovia* (Rusland).

Andalusiet, benaming is afgeleid van Andalusie. *Faujasiet*, naar den geoloog Faujas de St. Fond. *Dolomiet*, naar den mineraloog Dolomieu.

Alexandriet, ter eere van Czaar Alexander ⁽¹⁾, naar de symbolische groene kleur van Rusland. *Wolframiet*, benaming afgeleid van Wolfram, een mijnwerkersscheldwoord.

Limburgiet, benaming afgeleid van Limburg in het Kaiserstuhlgebied.

In de Franche taal wordt het suffix „-ien" gebruikt om formaties of één der onderverdeelingen aan te duiden, aan welk suffix „-ien" in het Engelsch correspondeert „-ian", die beide teruggaan op het Latijnsche „-anus"!

Maastrichtien, naar Maastricht.

Aachenien, naar Aachen.

Reuverian, naar Reuver.

Teglian, naar Tegelen.

In dit verband beteekenen deze suffixen, dat de betreffende formatie of de onderafdeeling ter plaatse van den naam, waaruit het stamwoord gevormd is, typisch ontwikkeld, of althans goed onderzocht, voorkomt.

Zonder al deze hulpmiddelen zou het vrijwel onmogelijk zijn, om een wetenschappelijke terminologie te vormen. Geen enkele taal is zoo rijk aan woorden, dat zij voor alle gevallen bruikbare, duidelijke termen zou kunnen leveren.

Bij het samenstellen van een term uit woorden van verschillende talen, dient men er echter wel op te letten, dat de nieuw gevormde term ook in zijn onderdeelen de juiste beteekenis weergeeft van hetgeen men er mede wil aanduiden.

Ik geloof te mogen zeggen, dat de door mij, op gezag van een deskundige, gelanceerde term „*Lössoïden*" aan deze voorwaarde voldoet en dat hij in analogie met de vorenstaande voorbeelden in onze taal aanvaard kan worden.

Ik heb vertrouwen, dat mijn leekenpleidooi voldoende is, om het goed recht van dezen term aan te toonen.

Mochten er echter nog bedenkingen tegen bestaan, dan zal ik deze gaarne vernemen, ten einde overleg, met mijn geachten raadsman in deze, te kunnen plegen.

⁽¹⁾ Het doet hier niet ter zake, dat „Alexander" van Griekschen oorsprong is. Daar men bedoeld heeft de symbolische groene kleur in het begrip te leggen, is dit slechts een toevalligheid.

Indien men zich eventueel met de voorafgaande uiteenzettingen niet kan vereenigen, dan is de taalkundige, Pater Dr. Gerlachus Royen O. F. M., die den term „*Lössoïden*" voorsloeg, bereid, door voorbeelden van allerhand kaliber aan te toonen, dat zgn. hybridische woordvormen niet alleen mogelijk zijn, maar dat ze tot de allernormaalste manier behooren om nieuwe woorden te vormen.

VISCUM ALBUM L.

M a r e t a k.

Tien jaar geleden ontbrak deze plant slechts in 2 der 68 gemeenten. Sedert is ze veel vlugger verminderd, dan ik toen verwachtte.

Dit is hoofdzakelijk hieraan toe te schrijven, dat de landbouwers de appelboomen beter verzorgen, want in populieren is ze niet zooveel afgenomen; hieruit is ze ook moeilijker te verwijderen.

Thans zijn er 12 gemeenten, waar ze niet of uiterst weinig meer voorkomt.

Wel is 't gebruik van Mistletoe bij Kerst- en Nieuwjaarsfeest, zooals het eenige jaren geleden in onze streken door de bevolking uit noordelijke provincies ingevoerd, in zwang was, in de laatste drie jaar weer afgenomen. Een Noord-Nederlandsche familie, die te Geulle logeerde, had 'n tak *Viscum* onder de lamp gehangen; ze vond 't vermakelijk, dat 'n Geulenaar vroeg, of dat moest dienen om vliegen te weren. Voor 'n Limburger zou die vraag begrijpelijker geweest zijn, omdat hier vroeger bossen wilgenstokjes en andere planten aan de zoldering gehangen werden, om er tegen den avond de vliegen in te laten kruipen en ze later in een er om heen gespannen zak te vangen. In ieder geval was dit niet zoo'n vieze geschiedenis als de moderne vliegenreigers.

Hoe interessant deze plant voor den botanist ook is, ter opluistering van een feest is ze met haar slordig groen loof en koude witte bessen m.i. niet geschikt. Voor weinig geld leveren onze bloemisten toch ook midden in den winter allerlei kamerplanten met schitterende warme kleuren van bloem, blad en vrucht.

't Grootste verlies, uit botanisch oogpunt, is het verdwijnen, ettelijke jaren geleden, van *Viscum* op 'n *Gewonen Esch* te Bingerade. In Duitschland werd nog in 1920 er aan getwijfeld, of ze ooit op deze boomsoort voorkwam. Noch toen de boom ter plaatse stond, noch na 't vellen was 't, jammer genoeg, mogelijk er 'n goede foto van te nemen; in 't eerste geval, omdat de boom zoo hoog was, in 't andere, omdat de eenige mistelplant die erop groeide, bij 't vallen geheel vernield werd.

Op den *Amerikaanschen Esch* in 't park te St. Gerlach (Houthem) is ze nog gezond; bij opzettelijk uitzaaien is ze op dezen, in tegenstelling met den Europeeschen *Esch*, gemakkelijk te kweken. Dit is ook 't geval op *Amerikaansche Eiken* en *Hazelaars* in tegenstelling met *Europeesche*.

Ook zijn verdwenen 't *Haagbeukje* en

Eschdoornboompje met *Viscum* te Schin-op-Geul.

Tegen deze verliezen hebben we eenige aanwinsten te boeken.

Nadat in 1927 de 90-jarige Lijsterbesboompjes bij 't kasteel te Amstenrade en 't jongere in 't Kluisbosch te Houthem gekapt waren, was bijna alle Lijsterbesmistel uit ons land verdwenen. Alleen te Lunisloshof (gem. Sittard) bevindt zich nog een bijna 100-jarige Lijsterbesboom, die van onder tot boven vol Mistelkolonies zit. Vermoedelijk zal deze boom echter niet lang meer leven; de eigenaar, de heer G. Kusters, wil zoo vriendelijk zijn hem te laten staan, ofschoon hij heel wat moeite gehad heeft om alle Mistel van zijn appelboomen te verwijderen. 't Zou m.i. toch wel veel gevegd zijn, te wenschen, dat zoo'n plant zou kunnen voortwoekeren terwille van ons zeer klein aantal natuurliefhebbers.

Gelukkig vond de Z. E. Heer P. Brouns 'n nieuwe groeiplaats van *Viscum* op Lijsterbes te Schinveld. Midden in 't Boschveld (akkerland) aan 't „Krutske" zitten drie van de vier 48-jarige Lijsterbessen vol *Viscum*.

't Voorkomen van *Viscum* in 't Boschveld is nog in 'n ander opzicht merkwaardig. Voorloopige scheikundige proeven hebben aangetoond, dat voor haar optimum geen hoog kalkgehalte noodig is, maar de grond daar op die plek te Schinveld bevat maar weinig meer kalk, dan 't minimum, dat voor *Viscum*, volgens Laurent (Gembloux), 1:1000 moet bedragen en een hoogen zuurgraad.

Al is het nu niet voldoende om er iets met zekerheid uit te besluiten, vóórdát men ook de andere factoren onderzocht heeft, dit is 't eenige geval, dat 'k ken, waar *Viscum* met zoo weinig kalk toch zoo krachtig groeit.

Te Schinveld komt nog wel op andere plaatsen *Viscum* voor, maar alleen op den lössoidgrond, die hier een zeer onregelmatig verloop heeft, of langs de Einderbeek, waar deze reeds kalkhoudend slib ontvangt.

't Bewijst ook, dat onze Lijsterbes vrij onverschillig is voor kalk. Dit komt ook overeen met haar natuurlijke verspreiding, die zoowel in 't krijts als lössoidedistrict, als in den diluvialen noordoosthoek bijna even groot is. Ze is ook in vochtgehalte niet kieskeurig, ofschoon ik ze hier in sphagnumveen, waarin ze volgens Hegi in 't buitenland goed groeit, nog niet gezien heb. Wel zag ik den mooiste, slankste boom ervan in zeer natten grond te Vaals bij Opweier.

* * *

Te Houthem heeft zich in de laatste 8 jaar 'n Mistel genesteld in een Italiaanschen Populier. Hoewel deze boomsoort thans nog vrij veel wordt aangeplant, is dit op 't oogmerk de eenig overgebleven vindplaats op deze boomsoort.

Te Amstenrade, in 't park van Graaf d'Ansembourg, is de oude *Aesculus octandra* (gele wilde Kastanje) van top tot teen met Mistel bezet.

Sedert pl.m. 8 jaar heeft zich ook één *Viscum*-kolonie gevestigd in den top van een hooge Aesc-

culus versicolor. Deze prachtige kastanje met zijn roode en gele bloemen wordt als een kruising opgevat van *Aesc. octandra* en *Aesc. Pawia*. Op deze boomsoort is nog nergens *Viscum* waargenomen. Deze mistelstruik is zoo dicht en zoo bolvormig, dat 't een vogelnest lijkt.

* * *

Dit jaar zag 'k *Viscum* op *Salix caprea* bij de carboongroeve zuidoostelijk van de Heimansgroeve te Epen. 't Is een oude boomvormige struik van den Waterwilg, die hier anders meestal om de 3—5 jaar gesnoeid wordt. Op deze wilgsoort was ze in ons land nog niet bekend.

De grondsoort ter plaatse is wel carboon, maar dit wordt deels bedekt door aangevoerd Hervensch krijt. Daarom groeien hier ook Vingerhoedkruid en Valsche Salie vriendschappelijk naast Muursla en Gewone Sleutelbloem.

* * *

Na populieren en appelboomen komt ze hier thans nog het meest voor op linden.

Deze worden bijna steeds alleen in tuinen of bij woningen, of als herinneringsboom geplant, veel minder als lei- of knotboom.

Men vindt dan ook nu nog prachtige oude *Viscum*-linden te Terworm en Imstenrade (Heerlen), Haeren (Voerendaal), Heihof (Nieuwenhagen), Amstenrade. Dit zijn alle Grootbladlinden.

Te Blankenberg (Kadier en Keer) huist ze nog op z.g. Hollandsche Linde.

In 't park te Terworm, waar men tevens schinderachtige, oude klimopboomen kan bewonderen, wordt ook de zware, hooge Kleinbladlinde beschermd. Dit stemt tot vreugde en dankbaarheid, omdat dit de eenige Kleinbladlinde met Mistel in ons gewest en dus ook in ons land is.

* * *

Op Peerboom en Meidoorn bestaan heden nog maar 6—8 groeiplaatsen; vroeger was dit getal veel grooter.

Van *Robinia Pseudacasia* met *Viscum* kennen we nog 7 plaatsen.

Van *Salix alba* met *Viscum*, waarvan opgaande boomen vrij zeldzaam geworden zijn, nog slechts één, evenals van Abeel.

Behalve misschien op *Acasia*, is ze op geen dier plaatsen veilig.

* * *

De noordgrens van haar verspreidingsgebied is dit jaar nog door den heer Max Jansen (Stein) onderzocht.

Ze is niet hooger gestegen dan 30 jaar geleden, n.l. tusschen Berg en Urmond. Dit is niet ver van de noordgrens van het lössoid gesteente bij Born. Ze is derhalve ook niet zuidwaarts verschoven.

* * *

Jarenlang heb ik iedere lente *Viscum* uitgezaaid in verschillende grondsoorten, op allerlei heesters, waarop ze spontaan niet of hoogst zelden voorkomt. 't Resultaat is echter zoo gering, dat ik 't niet de moeite waard acht er hier verder iets over mede te deelen.

A. DE WEVER.